

Covenant & Conversation

ת"וב

Jonathan Sacks
THE RABBI SACKS LEGACY

RABİ LORD JONATHAN SACKS'IN (ה"צט) YAZI VE ÖĞRETİLERİNDEN

BAMİDBAR ÖZET

Yasa Olarak Sevgi, Sevgi Olarak Yasa

Bamidbar *peraşası* ile *aftarasını* birbirine bağlayan nedir? *Peraşa* bir nüfus sayımıyla başlar; Oşea kitabından alınmış olan *aftara* ise, peygamberin “Bene Yisrael’in sayısı, denizin ölçülemeyen ve sayılamayan kumu kadar olacak” sözleriyle tarif ettiği bir gelecekte bahsederek başlar. **Başka bir deyişle, geçmişte Bene Yisrael’in sayılabildiği bir dönem olmuştur; ama gelecekte, sayılmaz bir hal alacakları bir gün gelecektir. Aftara geçmişle gelecek arasında bir karşıtlık kurmaktadır.**

İkinci bağlantı daha derine iner. Bamidbar, “çölde” demektir. Bu bir göçebelik ve çatışma dönemidir. Ancak Oşea, çöle bir yenilenme yeri olarak geri dönüleceğini öngörmektedir: “Onu çöle götüreceğim, kalbine sesleneceğim... Orada, genç kızlık günlerinde ... [yaptığı] gibi cevap verecek.”

Çöl yalnızca bir mücadele değil, bir sevgi yeri, Tanrı ile halk arasında ikinci bir balayı mekânı haline de gelmektedir. Bu nokta özellikle anlamlıdır, çünkü Bamidbar her zaman Şavuot’tan, yani Toranın Sinay Dağı’nda verildiği bayramdan önce okunur. Dolayısıyla *aftara* olarak bu bölümün seçilmesi, Yahudiliğin Torayı anlayış şekli hakkında derin bir noktayı açığa çıkarmaktadır: bir halk ve Tanrı arasındaki canlı bir bağ.

Oşea’nın hikâyesi peygamberler içinde en sıra dışı olanıdır. Oşea, Gomer adında bir kadınla evlenir ve ona derin bir sevgiyle bağlanır. Ne var ki Gomer sadakatsizdir, onu terk eder ve zaman içinde köleliğe düşer. Yine de Oşea sevgisinden vazgeçmeyi başaramaz. Ve bir aşamada, kendi hikâyesinin, Tanrı ile Yisrael arasındaki ilişkiyi yansıttığını fark eder. Tanrı halkı Mısır’dan kurtarmış, onlara çölde rehberlik etmiştir; ama onlar sadakatsiz davranmış ve başka ilahlara yönelmiştir. Hakkaniyetin bir gereği olarak, Tanrı onları terk edebilirdi. Fakat O’nun aşkı söndürülemez niteliktedir. Onları geri getirecek ve aralarındaki ilişkiyi yenileyecektir.

Hahamlarımız çarpıcı bir bakış açısı eklerler. Tanrı, Oşeaya “Yisrael günah işledi” dediği zaman, Oşea onları başka bir halkla değiştirmesini teklif etmiştir. Tanrı ise, Oşeaya sadakatsiz bir kadınla evlenmesini ve sonra onu evden göndermesini söylemiştir. Oşea bunu yapamadığını görünce, tıpkı şahsen eşini terk edemeyeceği gibi, Tanrı’nın da Yisrael’i terk etmeyeceğini anlar. Bu hikâyede güçlü bir gerçek vardır. Yahudi halkının bir lideri, Yahudi halkını sevmelidir. Peygamberlerimiz her ne kadar Yisrael’i eleştirmişlerse de, bu hep onlara yönelik sevgilerinden ve onların değişebileceğine olan inançlarından kaynaklanmıştır.

Oşea daha sonra, Tanrı ve Yisrael arasındaki ilişkide gelecekte gerçekleşecek bir dönüşümü tarif eder: “O gün – A-Şem’in Sözü – Bana “**Baali** [=efendim; sahibim]” diye seslenmeyeceksin; “**İşi** [=erkeğim; kocam]” diye sesleneceksin.” Burada kullanılan İbranice *Baal* ve *İş* sözcükleri anlamlıdır. *Baal*, güç, sahiplik ve egemenlik anlamı verir. İlişkilerin kontrol üzerine kurulu olduğu bir dünyayı yansıtır. Buna karşılık *İş*, Bereşit’teki ilk insani ilişkiyi çağırır – karşılıklı bir saygı ve sevgi bağıdır bu: “Şimdi kemiklerimden kemik ve etimden ettir bu. Ona ‘Kadın (**İşa**)’ adı verilecek, çünkü adamdan (**İş**) alındı.” Böylece Oşea, güce dayanan bir ilişkiden, sevgi, güven ve sadakate dayanan bir ilişkiye geçişi tarif etmektedir.

Bu fikir bizim Tora'yı anlama biçimimizi de şekillendirir. Tora bir talimatlar kümesinden çok daha fazlasıdır. Tanrı ile Yisrael arasındaki bağı tarif etmek için kullanılan tüm metaforlar içinde en samimi olanı bir damat-gelin metaforudur. Bu perspektiften bakıldığında, Tora bir evlilik sözleşmesidir – bir sevgi antlaşmasıdır. Evlilikler sözlerle – verilen ve tutulan sözlerle – kurulur. Dolayısıyla Tora, sevgiyle soğurulmuş kanundur ve kanuna tercüme edilmiş sevgidir. İşte Sinay'da olan buydu.

Oşea, evliliğin üstün şairiydi. Bu *aftarı*yı Şavuot'tan önceki Şabat gününde okuyarak önemli bir tasdikte bulunuyoruz: **Tanrı Tora'yı verirken, gücünü veya egemenliğini ileri sürüyor değildi. Sevgisini ilan ediyordu.** Bu nedenledir ki, *aftaranın* son sözlerinin – ki bunlar insan ırkının tüm dini literatürü içinde en güzel sözler arasındadır – Yahudi erkeklerin hafta içi her gün kol *tefilin*lerini bir evlilik yüzüğü gibi parmaklarına sardıkları ve böylece Sinay'daki evlilik antlaşmasını her gün yeniledikleri sırada söyledikleri sözler olması da bir rastlantı değildir:

Seni Kendime ebediyen nişanlayacağım...
Seni Kendime sadakatle nişanlayacağım
Ve A-Şem'i bileceksin.

Şabat Sofrası İçin Tartışma Soruları

1. Tanrı ile olan antlaşmamız bir iş sözleşmesine benzer mi? Sizce Tora Tanrı ile aramızdaki ilişkiyi neden açık bir dille evliliğe benzetmektedir?
2. *Tefilin*in bir evlilik yüzüğü gibi parmağa dolanması, duaya bakışınızı nasıl değiştiriyor?
3. Kanunları korkudan dolayı gözetmek ile sevgiden dolayı gözetmek arasındaki fark nedir?

Bir Ana Fikir

Tora bir yasalar bütünü olmaktan çok ötedir. Tanrı ve Yisrael arasında güçten değil, adanmışlık, güven ve sürekli sadakattan beslenen bir bağlılık ilişkisini ifade eden bir sevgi antlaşmasıdır.

Peraşayı Keşfedelim

HAZIRLAYAN: SARA LAMM

RABİ LORD JONATHAN SACKS'İN ÖĞRETİLERİNDEN ESİNLENİLMİŞTİR

Kısaca Peraşa

Şimdi Tora'nın dördüncü kitabına başlıyoruz. Sefer Bamidbar bu aşamada çölde Bene Yisrael'e mensup kaç erkek olduğunu belirleyen ayrıntılı bir nüfus sayımıyla başlar. Mişkan'ın inşasından tam bir ay sonra Tanrı, Moşe'ye yalnızca savaşabilecek yaşta olan erkekleri kabile kabile saymasını emreder. Toplam sayı altı yüz bin kişiden fazladır.

Tora bunun ardından kabilelerin çölde hangi düzenle kamp kuracaklarını tam olarak ayrıntıya döker. Çadırları kocaman bir kare şeklinde dizilecek, Mişkan ve Leviler merkezdeyken, diğer kabileler her yanda üçer kabile olacak şekilde yerleşeceklerdi. Her kabilenin kendi özel yeri ve kendine has sancağı olacaktı.

Leviler diğer kabilelerden ayrı olarak sayılmışlardır, çünkü onlar münhasıran Mişkan'daki hizmete adanmışlardı. Bu nedenle Leviler, başta bu görevi yapmaları düşünülen *behor*ların yerini almışlardır.

Peraşa, farklı Levi ailelerine son derece spesifik görevlerin verilmesiyle sona erer. Burada Levilerin, kamp çöl boyunca hareket ettiği zamanlarda Mişkan ve kutsal eşyalarını dikkatle sökme, taşıma ve yeniden kurma görevleri açıklanır.

Peraşa Aktivitesi

Sessiz Kare

Herkes ayakta dursun. Bir grup halinde, sırtınız merkeze dönük olacak şekilde mükemmel bir kare oluşturmaya çalışın; AMA konuşmanız ve el hareketleri yapmanız yasak. Sadece karenin doğru bir şekilde oluştuğunu hissedene kadar hareket edeceksiniz. Tamam olduğunu düşündüğünüz zaman el çırpın. Şimdi bir daha deneyin, ama bu kez bir kişi ortada durup diğer herkesi doğru pozisyonu alana kadar yönlendirecek. Bene Yisrael'in Mişkan'ın etrafında yerlerini bulmalarına benzer şekilde, net bir merkez ve rehber olduğu zaman yerinizi bulmanın ne kadar daha kolay olduğunu tartışın.

Natan ve Avital

1990'lu yılların başında, ünlü Sovyet refusenik (Sovyetler Birliği'nden Erets Yisrael'e göç etmesine izin verilmeyen bir Yahudi) Natan Sharansky, Rus çalışma kampı *gulag*da geçen ıstırap dolu dokuz yılın ardından nihayet Yisrael'e gelebildi. Hapiste olduğu süre içinde dondurucu ceza hücrelerine, açlıktan neredeyse ölümüne yol açan yetersiz bir diyet ve sonu gelmeyen sorgulamalara maruz kalmıştı. Tüm bunları yaşarken, eşi Avital'ın kendisine göndermiş olduğu elle yazılmış minik bir Teilim kitabına tutunmuştu. Yahudi kimliğine ve eşine olan tek somut bağı buydu.

Avital o dokuz yılı, kocası uğruna, yorulmak bilmeyen bir kampanya ile geçirmişti. Dünyanın her yanına yolculuk ederek liderler ve yetkililerle görüşmüş ve Natan'ın serbest bırakılması için durmak bilmeden çalışmıştı.

Evlilikleri Natan'ın tutuklanmasından yalnızca bir gün önce başlamıştı. Bu da, neredeyse on yıl boyunca evliliklerinin yalnızca birbirlerinden nadiren aldıkları mektuplarda, protestolarda ve paylaştıkları sarsılmaz inançta var olmuştu.

Natan nihayet Berlin'deki Glienicke Köprüsü'nde serbest bırakıldığında, köprü'nün üzerinden özgürlüğüne doğru yürürken, bedenine hiç uymayan bir palto giymekteydi. Umurunda değildi. Neredeyse hemen, Yisrael'e giden bir uçağa bindi ve uçaktan dışarı adımını atar atmaz o ve Avital kucaklaştılar. Sonunda tekrar bir araya gelmişlerdi. Tüm ülke bunu seyretti ve coşkuya boğuldu.

Yıllar sonra biri Natan'a, özellikle de Avital'la tek bir günü bile birlikte geçiremedikleri düşünüldüğünde evliliklerinin mutlak bir ayrılıkla geçen dokuz yılı nasıl atlatabildiğini sordu.

Sharansky gülümsedi ve açıkladı. Yalnızca fiziksel yakınlık üzerine inşa edilen bir ilişki fiziksel mesafeyle yıkılabilir. Ama ortak bir antlaşmaya, her iki tarafın da kendi şahıslarından daha yüksek bir şey için birlikte verdikleri bir söze dayanan bir ilişkiyi hiçbir şey yıkamaz. Natan ve Avital sadece koşullar tarafından birbirinden kopartılabilecek iki bireyden ibaret değildi; birbirlerine ortak bir kaderle bağlanmışlardı.

Kartlar ve Sohbet

Kartlar ve Sohbet destelerimiz her *paraşa* için bir kart içermektedir. Kartın bir yüzünde Tora'dan, üzerinde düşünmek ve tartışmak üzere ilginç bir soru bulacaksınız. Diğer yüzde Rabi Sacks'tan, *paraşanın* üzerine yeni bir ışık tutacak bir fikri keşfedeceksiniz.

"... Sinay Çölü'nde ..."

- Bamidbar 1:1

Tora'yı aldıktan ve Mişkan'ı inşa ettikten sonra, Bene Yisrael çöldeki yolculuklarına başlamışlardı.

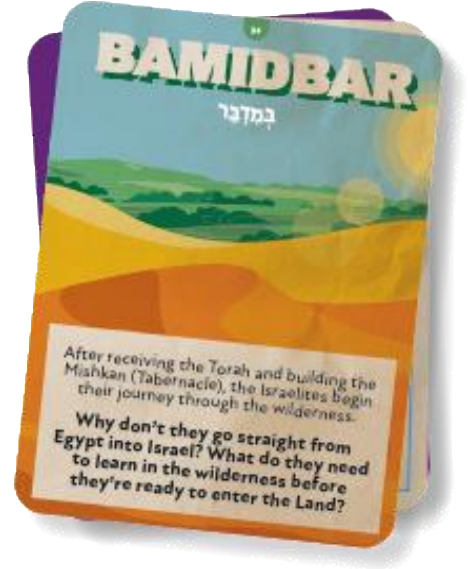
SORU:

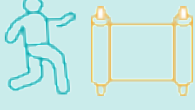
Mısır'dan çıktıklarında neden doğrudan Erets Yisrael'e gitmemişlerdi? Ülke'ye girmeden önce çölde öğrenmeleri gereken ne vardı?

Rabi Sacks bunu şöyle açıklar:

"Kutsal Topraklara giden yol, çölün ortasından geçer. Çöl, halkın Tanrı ile baş başa olabileceği yerd. Orada, doğal veya insan yapımı güzelliklerin dikkat dağıtıcı etkisinden uzak, Tanrı'nın sesini doğrudan duyabileceklerdi. Ve orada duydukları şey, sezgilere aykırı bir meydan okumaydı: Mısır'da çektikleri acıları beraberlerinde taşımak ve onu, Mısır'ın aksine, güç üzerine inşa edilmiş bir imparatorluk değil, Tanrı'nın hükümrânlığı altında eşit saygınlığa sahip bireylerden oluşan bir toplum oluşturmak üzere yeniden yönlendirmek.

- **Kartlar ve Sohbet** hakkında daha fazlası için <https://rabbisacks.org/cards-and-conversation> bağlantısını ziyaret edebilirsiniz.

Pratikte Peraşa

HAFTANIN MİTSVASI

Nüfus Sayımı

(Bamidbar 1:2)

“Yahudi bir lider, bireylere saygı göstermek zorundadır. “Onların başlarını kaldırmalıdır.” – Rabi Sacks

Peraşa Tanrı'nın Moşe'ye halkı saymasını emretmesiyle açılır. Ancak sayım yapmak anlamına gelen İbranice ifade, *seu et roş*, sözlük anlamına göre halkın “başını kaldırmak” demektir. Yahudilikte saymak hiçbir zaman yalnızca bir toplam elde etmekle ilgili değildir.

Bir kişinin başını kaldırdığınız zaman onun bir birey olarak sayılmasını sağlarsınız. Ona, önemli olduğunu, sadece kalabalık içindeki bir yüzden ibaret olmadığını, toplumun hayati, yeri doldurulamaz bir parçası olduğunu söylemiş olursunuz. Her bir kişi, kampa benzersiz bir şey getirir. Bu da kimsenin unutulmamasını temin eder.

PRATİK KONUŞALIM

İnsanların Başı Nasıl Kaldırılır?

Bu *mitsvayı* pratik açıdan düşünmek için, “sayılmanın” nasıl bir duygu olduğuna ve her bireyin değerli olduğunu gösteren kişi olmanın ne anlama geldiğine bakabiliriz.

Bu hafta, gündelik yaşamınızda kendisini görünmez hissediyor olması muhtemel birinin “başını kaldırın”. Bu, markette satın aldığınız malzemeleri kasadan geçiren kasiyer, sınıfınızdaki sessiz bir öğrenci veya sinagogda tek başına oturan biri olabilir. O kişinin doğrudan gözlerinin içine bakın, eğer biliyorsanız ismini kullanın ve gerçekten görülüyor olduğunu ve kendisine değer verildiğini bilmesini sağlayın.

Gerçek liderlik büyük bir grubu yönetmekle ilgili değildir; her bir bireyin gerçekte değerli olduğunu ve gerçekleştirecek çok özel bir amacı olduğunu bilmesini temin etmektir.

Şunu Bir Dene

GENÇ ÖĞRENCİLER

Bir dahaki sefere büyük bir grubun içinde – örneğin bir okul toplantısında veya kalabalık bir parkta – olduğunuz zaman, etrafınıza bakın. Sadece muazzam bir insan kalabalığı görmek kolaydır. Ama siz, üç farklı kişiyi seçin ve tam olarak ne iş yaptıklarını veya hangi benzersiz yeteneğe sahip olduklarını tahmin etmeye çalışın. Tanrı her insanı bireysel olarak görür ve aynısını siz de yapabilirsiniz.

İLERİ DÜZEYLİ ÖĞRENCİLER

Kendinizi yalnızca bir sayıdan ibaretmiş gibi, muazzam bir sistemin veya büyük bir kalabalığın içinde kaybolmuş gibi hissettiğiniz bir zamanı düşünün. Şimdi de birinin size gerçekten görüldüğünüz ve değer verildiğiniz duygusunu hissettirdiği bir zamanı düşünün. O halde siz de bu ikinci duyguyu bir başkasına hissettiren kişi olmaya çalışın.

RABİ SACKS EŞLİĞİNDE BİR PASUĞU DERİNLEMESİNE İNCELEYELİM

Katmanlı Öğrenim

Rabi Sacks'ın çeviri ve açıklamalarıyla Koren Sacks Humash'tan aktardığımız bakış açılarıyla, Tora'da adım adım ilerleyin. Her adım sizi biraz daha derine götürecektir ve tıpkı Rabi Sacks'ın öğrettiği gibi 'Sohbet olarak Tora'yı davet edecektir.

Kamp Yeri

KATMAN 1: TORA'NIN METNİNE BAK - BAMIDBAR 2:2

”אִישׁ עַל-דִּגְלוֹ בְּאֶתֶת לְבַיִת אֲבֹתָם יִחַנּוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִנֶּגֶד סָבִיב לְאֶהֱל־מוֹעֵד יִחַנּוּ”

KATMAN 2: RABİ SACKS'IN ÇEVİRİSİNİ OKU

”Bene Yisrael, herkes kendi sancağının, atasal ailesinin ambleminin yakınında [olacak şekilde] kamp kuracaklardır. Buluşma Çadırı'nın çevresi boyunca [belirli bir] mesafede kamp kuracaklardır.”

KATMAN 3: ANLAMI HAKKINDA DÜŞÜN

Tora kusursuz bir şekilde düzenlenmiş muazzam bir kamp tarif etmektedir. Her kabilenin kendi sancağı ve kendine özel bir konumu vardır, ama hepsi, merkezdeki Mişkan'dan eşit mesafede konumludur. Komşunuzdan farklı, ama aynı zamanda kutsala erişim açısından ona kusursuz bir şekilde eşit olmanın ne demek olduğunu düşünün.

KATMAN 4: RABİ SACKS'IN AÇIKLAMASINI ÖĞREN

”Nüfus sayımından hemen sonra, on iki kabilenin, her biri Mişkan'dan eşit mesafede olmak üzere nasıl kamp kurduklarını okuruz. Her kabile farklıdır, ancak (Leviler haricinde) hepsi eşittir. Aynı yiyeceği yemekte, aynı suyu içmektedirler. Henüz hiçbirinin kendisine ait bir toprağı yoktur, çünkü çölün hiçbir sahibi yoktur. Aralarında ekonomik veya bölgesel bir sürtüşme bulunmamaktadır.

”Sıradan bir toplumun vesile olduğu tüm eşitsizliklere sahip olacak bir toplumu inşa etmeye henüz başlamamışlardır. Şu an için birliktedirler; çadırları da merkezde Mişkan olmak üzere mükemmel bir kare şeklini oluşturmaktadır.”

KATMAN 5: DÜŞÜN VE CEVAP VER

Kendi sorularınızı da ekleyin! Öğrendiklerinizi Tora'daki diğer örneklere ve kendi yaşamınıza da uygulayın...

Çölde geçen yıllar Yahudi tarihinde benzersiz bir dönemdi. Kabileler, ülkeye girip zengin ve fakirlerin olduğu karmaşık bir ekonomi inşa etmelerinden önce, tek bir manevi merkezin etrafında birleşmiş halde, mükemmel bir eşitlik içinde yaşıyorlardı. Bu, saf bir toplum duygusunun kısa, güzel ve parlıtlı bir anıydı.

1. Sizce insanlar artık yerleştikleri ve servet kazanmaya başladıkları zaman bir toplumun içinde eşitliği korumak neden daha zordur?
2. Çağdaş yaşamlarımızda herkesin merkeze eşit yakınlıkta olduğunu hissettiği alanları nasıl yaratabiliriz?
3. Aynı olmak ile eşit olmak arasında ne fark vardır?

Koren Sacks Humash hakkında daha fazlası için <https://rabbisacks.org/books/the-koren-sacks-humash> bağlantısını ziyaret edebilirsiniz.

The Rabbi Sacks Legacy, Rabi Lord Jonathan Sacks'ın bir Tora öğretmeni, bir liderler lideri ve ahlaki bir ses olarak zaman üstü ve evrensel hikmetini devam ettirmektedir.

Rabi Sacks'ın birçok yazısını, yayınlarını ve konuşmalarını keşfetmek veya Legacy'nin çalışmalarını desteklemek için www.RabbiSacks.org, adresini ziyaret edin ve The Rabbi Sacks Legacy'yi sosyal medyada takip edin: @RabbiSacks

Covenant & Conversation yazılarına sağladıkları ve Harry (Chaim) Schimmel'in anısına adanan cömert sponsorlukları için Schimmel Ailesi'ne teşekkürlerimizle.